

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 292

Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/623)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K. Gn. Md.

18/101-1706/06819

15.11.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 8.11.1984 tarihinde kararlaştırılan «Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut ÖZAL

Başbakan

YURT DIŞINDA BULUNAN TÜRK VATANDAŞLARININ YURT DIŞINDA GEÇEN SÜRELERİNİN SOSYAL GÜVENLİKLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI GENEL GEREKÇE

Yurt Dışında Çalışan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Çalışma Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun, yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının yurt dışında geçen ve belgelenen çalışma sürelerinin değerlendirilmesini sağlamış bulunmaktadır.

Söz konusu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak geçen altı aylık tatbikat dönemi içinde yurt dışında hizmeti bulunan vatandaşlarımızın, bu hizmetlerinin değerlendirilmesinde, kanun hükümlerinin ortaya çıkan meselelere yeteri kadar çözüm getiremediği anlaşılmıştır.

Özellikle Batı Avrupa Ülkelerinde Çalışan Vatandaşlarımızın, yurt dışında geçen hizmetleri ile Orta Doğu ve diğer İslam Ülkelerinde çalışan vatandaşlarımızın, bu ülkelerde geçen hizmetlerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi için yeni hükümler ihtiva eden ve ortaya çıkan veya çıkması muhtemel meselelere çözüm imkânı sağlayan bir Kanunun hazırlanarak yürürlüğe konulması mecburiyeti doğmuştur.

Bu görüş ile hazırlanan kanun tasarısında, yurt dışında bulunan veya yurt dışından ülkemize dönmüş bulunan vatandaşlarımızın yurt dışında geçen sürelerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesinde, uygulanması son derece basit bir sistem getirilerek, vatandaşlarımıza şu kolaylıkların sağlanması amaçlanmıştır.

1. Yurt dışında bulunan vatandaşlarımız, yurt dışında geçen ve belgelenen çalışma süreleri ile bu çalışma süreleri arasında veya sonunda herbirinde bir yıla kadar olan işsizlik sürelerini veya yurt dışında evkadını olarak geçen sürelerini borçlanabileceklerdir.

2. Yurt dışında çalışan vatandaşlarımız yurt dışında geçen sürelerinin tamamını veya ihtiyaç duyacakları süreleri sosyal güvenlik bakımından değerlendireceklerdir.

3. Borçlanmaya esas sürelerini, yurt dışında Türk veya yabancı herhangi bir makamdan alınacak belge ile teşvik edeceklerdir.

4. Vatandaşlarımız, yurt dışında geçen sürelerini «Gün 1 Dolar» Sistemi dahilinde borçlanacaklardır. Dövizin cinsi ile miktarının değiştirilmesi hususunda Tasarıda, Bakanlar Kuruluna yetki tanınmıştır.

5. Yurt dışında çalışan vatandaşlarımız, bu kanuna göre borçlanmalarını kesin dönüş tarihini takip eden 2 yıl içinde yapmak suretiyle, bu sürelerini sosyal güvenlik bakımından değerlendirebileceklerdir.

6. Kanun Tasarısında ayrıca, 2147 sayılı Kanuna göre borçlanma hakkını kaybeden ve yurda kesin dönüş yapmış olan vatandaşlarımıza borçlanma hakkı tanınmış olup, bu vatandaşlarımız döviz olarak hesaplanacak borçlanma miktarını, cari kur üzerinden «TL.» olarak ödeyeceklerdir.

Kanun, yurt dışında çalışan veya yurda dönmüş bulunan vatandaşlarımızın, Anayasamızın 62 nci maddesinde belirtilen sosyal güvenliklerini sağlayarak, kendilerinin Sosyal Güvenlik Şemsiyesi içinde uzun ve kısa vadeli sigorta kollarından faydalanmalarına imkân verecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

Amaç ve kapsam

Madde 1. — Kanununun 1 inci maddesinde «amaç ve kapsam» ifade edilerek yurt dışında bulunan vatandaşlarımızın 18 yaşının üstünde, Türk Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına tabi olmayan çalışma süreleri ile bu çalışma süreleri arasında veya sonunda her birinde geçen bir yıla kadar işsizlik süreleri, yurt dışında evkadını olarak geçen sürelerinin, yine bu Kanunda belirtilen esaslar çerçevesinde istekleri halinde borçlanarak, bu sürelerin sosyal güvenlik bakımından değerlendirilebileceği belirtilmiştir.

Tanımlar

Madde 2. — Kanununun 2 nci maddesinde, Kanun uygulaması ile ilgili olarak, Sosyal Güvenlik Kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kanunları, Sürelerin Değerlendirilmesi ve Dolar İfadelerinin tanımları yapılmıştır.

Başvurulacak kuruluşlar

Madde 3. — Kanununun 3 üncü maddesinde, Kanunun yürürlük tarihinden sonra yurda dönecek olanların başvuracakları Sosyal Güvenlik Kuruluşları açıklanmıştır.

Bu hükme göre, Kanunun yürürlük tarihinden sonra yurda dönenlerin, 5434 sayılı Kanun kapsamında bir göreve atanmaları halinde, bu Kanunun uygulaması ile ilgili olarak, T.C. Emekli Sandığına, 506 sayılı ve 2925 sayılı Kanun kapsamında bir işe girmeleri halinde bu Kanunun uygulaması ile ilgili olarak Sosyal Sigortalar Kurumuna, 1479 ve 2926 sayılı Kanun kapsamında bir iş ile uğraşmaları halinde, bu Kanunun uygulaması ile ilgili olarak Bağ - Kur'a, 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesine tabi kuruluşlarda bir görevde çalışmaları halinde, bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak bu madde de tadat edilen Sandıklara, müracaat etme esası getirilmiştir.

Sosyal Güvenlik Kuruluşlarının hiç birine tabi bulunmayanların ise, başvurularını Sosyal Sigortalar Kurumuna yapacaklardır.

Başvurular belirtilen kuruluşlara yazılı olarak yapılacağı gibi, Kanundan faydalanmak isteyen vatandaşlar, yurt dışında geçen sürelerinin tamamını veya dilediği kadarını döviz olarak borçlanıp, yine döviz olarak ödemek suretiyle değerlendirebileceklerdir.

Yurt dışında geçen çalışma sürelerini borçlanacak olan vatandaşlarımız, müracaatlarını ilgili Sosyal Güvenlik Kuruluşuna, yurda kesin dönüş yaptığı tarih itibariyle iki yıl içinde yapacaklardır.

Yurt dışında çalışmakta iken veya yurda kesin dönüş yaptıktan sonra iki yıllık müracaat süresi içinde ölen vatandaşlarımızın hak sahipleri, ölüm tarihini takip eden iki yıl içinde, yapacakları müracaat ile bu kanunda tanınan haklardan faydalanabileceklerdir.

Döviz ile değerlendirme

Madde 4. — Kanunun 4 üncü maddesi ile yurt dışında geçen sürelerin Sosyal Güvenlik Kuruluşlarınca değerlendirilmesinde gün esası benimsenerek, her bir günün bir dolar üzerinde borçlandırılarak, değerlendirilmesi sistemi kabul edilmiştir.

Bakanlar Kurulu Dövizin cinsi ve miktarını günün şartlarına göre değiştirebilecektir. Değişen miktar tahakkuk ettirilmiş borçlarının tamamını ödemiş olanların bakiye borç sürelerine de uygulanacaktır.

Ancak, T. C. Emekli Sandığında borçlanma sistemi ayrıcalık taşıması sebebiyle, T. C. Emekli Sandığına borçlanacak vatandaşların herhangi bir sosyal güvenliğine zarar gelmemesi ve kanun önünde eşitlik ilkesi dahilinde, T. C. Emekli Sandığına yapılacak borçlanmalarda, ilgilinin, Türkiye'den ayrılmadan önce Sandığa tabi hizmetlerinden en son bıraktıkları derece ve kademelerindeki kıdemlerine göre ve öğrenim durumları itibariyle yükselebilecekleri derece ve kademeler esas alınmak suretiyle, borçlanacakların sürenin her bir yılı bir kademe, her üç yılı bir derece olarak intibakları yapılacak, borçlanacak vatandaşın Sandığa müracaat tarihindeki kat sayı, gösterge ve kesenek ve karşılık oranları dikkate alınarak hesaplanacak borçlanma miktarına ait Türk Lirası karşılığı Dolar olarak tespit edilecektir.

T. C. Emekli Sandığına tabi görevden ayrıldıktan sonra emeklilik keseneklerini alanlar, toptan ödeme yapılanlar veya hak kazandıkları toptan ödeme kesenekleri zaman aşımına uğramak suretiyle hizmetleri tasfiye edilenlerin, geçen sürelerini, T. C. Emekli Sandığından aldıkları para tarihi ile yatıracakları para tarihi arasındaki geçen süre için yıllık % 5 faiz üzerinden hesaplanacak faiz miktarı ile birlikte, anaparalarını; toptan ödemeleri veya kesenekleri zaman aşımına uğramış olanlar bu paralarını faizsiz olarak toptan ve defaten ödemek şartıyla, T. C. Emekli Sandığına borçlanabileceklerdir.

Ayrıca madde de yurt dışında geçen sürelerini borçlanma isteğinde bulunanların, döviz olarak tahakkuk eden borçlarının ödenmesi hakkındaki usuller belirtilmiştir.

Süre tespiti ve sigortalılığın başlangıcı

Madde 5. — Kanunun 5 inci maddesi ile, yurt dışında geçen sürelerin tespitinde, istek sahibinin pasaportunda veya ibraz edeceği ispatlayıcı diğer belgelerde kayıtlı bulunan tarihler arasındaki gün sayıları, son tarihten geriye doğru olmak üzere hesaplanarak süre tespiti yapılacağı kabul edilmiştir. Bu hükümde yer alan ispatlayıcı belgeler Kanunun 10 uncu maddesi gereği yürürlüğe konulacak yönetmelikte açık olarak belirtilecektir.

Madde medninde ayrıca, borçlanılan sürenin, Sosyal Güvenlik Kanunlarına göre primi ödenmiş gün veya fiili hizmet süresi olarak kabul edileceği belirtilerek, sigortalılığın başlangıç tarihine açıklık getirilmiştir.

Aylık tahsisi ve aylığın başlama tarihi

Madde 6. — Kanunun 6 ncı maddesi ile, borçlanılarak, değerlendirilen sürelerle istinaden aylık tahsis şartları belirtilerek, aylık tahsisi ile ilgili olarak üç şartın birlikte tahakkuku sistemi benimsenmiştir.

Ayrıca aylığın başlangıcı, yazılı istek tarihini takip eden aybaşı olarak belirtilmiştir.

T. C. Emekli Sandığınca bağlanacak aylığa ait esaslar

Madde 7. — Kanunun 7 nci maddesinde T. C. Emekli Sandığınca, 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre bağlanacak aylıklara ait esaslar düzenlenmiştir.

Bu hükme göre, T. C. Emekli Sandığınca bağlanacak aylıklar, yurt dışındaki süresini borçlanan kişinin, Türkiye'den ayrılmadan önce Sandığa tabi hizmetlerinde, en son bıraktıkları derece ve kademelerindeki kıdemlerine (öğrenim itibariyle yükselebilecekleri derece ve kademe yüksekse bu derece ve kademe) borçlanacakları sürenin tamamı eklenmek suretiyle bulunan sürenin her bir yılı için bir kademe, her üç yılı için bir derece sayılarak, kişinin öğrenim durumu itibariyle 657 sayılı Kanunda tespit edilen yükselebilecekleri sınır derece ve kademeleri geçmemek üzere tespit edilecek derece ve kademeler ile Sandığa müracaat tarihindeki katsayı ve gösterge esas alınmak suretiyle hesaplanacaktır.

Bu Kanundan yararlanamayacaklar

Madde 8. — Kanunun 8 inci maddesi ile, bu Kanun hükümlerinden yararlanamayacaklar tadat edilmiştir.

Bu madde hükmüne göre, 2147 sayılı Kanun ile diğer Sosyal Güvenlik Kanunlarından faydalanarak kendilerine veya hak sahiplerine aylık bağlanmış olanlar bu Kanun hükmünden yararlanamayacaklardır.

Ayrıca, belirtilen kanun hükümlerine göre, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra aylık bağlanması için müracaat edip, aylığa da hak kazanmış durumunda bulunan sigortalı veya hak sahipleri de bu Kanun hükümlerinden faydalanamayacaklardır.

Kısmî aylıklar

Madde 9. — Ülkemiz ile diğer ülkeler arasında akdedilmiş Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri hükümlerine göre kendilerine veya hak sahiplerine kısmî aylık bağlanmış olanlar talepleri halinde, Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen esaslara göre, borçlarını döviz olarak ödemek kaydıyla aylıkları, borçlarını ödedikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren tam aylığa iblağ edilecektir.

Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri ile transferi sağlanan primlerin iadesi

Madde 10. — Kanunun 10 uncu maddesi ile; ülkemiz ile diğer ülkeler arasında akdedilmiş veya akdedilecek Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri ile, bu ülkelerde çalışan vatandaşlarımız hesabına bu ülkeler sosyal sigortalar kurumlarına kesilen ve yatırılan sigorta primlerinin Türkiye'ye transferi hususunda bir anlaşma sağlanması halinde, transfer edilen primler, bu primlere ilişkin sürelerin tamamının, bu Kanun hükümlerine göre borçlanılarak, ve döviz olarak ödenmesini müteakiben sigortalıya veya hak sahibine, ilgili Sosyal Güvenlik Kuruluşunca, transfer tarihindeki cari kur üzerinden Türk Lirası karşılığı olarak ödenmesi hükmü getirilmiştir.

Yönetmelik

Madde 11. — Kanunun 11 inci maddesi ile Kanun uygulamasına kolaylık sağlamak üzere Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının müştereken, 3 ay içinde bir yönetmelik çıkarması öngörülmüştür.

Geçici Madde 1. — Kanunun Geçici 1 inci maddesi ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurda dönmüş olmakla birlikte, 2147 sayılı Kanuna göre hizmet sürelerini değerlendirmemiş olanlara, yine bu kanunda belirtilen esaslar çerçevesinde borçlanmalarını ve borç miktarlarını ihtiva eden Doların, tahsil tarihindeki Türk Lirası karşılığı olarak ödemeleri şartıyla yeniden değerlendirmeleri hususunda bir hak tanınmıştır.

Geçici Madde 2. — Kanunun Geçici 2 nci maddesi ile, gerek 2147 sayılı Kanun, gerekse bu kanun hükümlerinden yararlanmadan ölen vatandaşlarımızın hizmetlerinin yetersizliği sebebiyle, Sosyal Güvenlik Kanunları hükümlerine göre, aylık tahsisi yapılamayan hak sahipleri, ölen kişinin yurt dışında geçen ve bu kanuna göre değerlendirilmesi mümkün bulunan ve ayrıca Sosyal Güvenlik Kanunlarına göre aylık bağlanmasına yeterli sürelerinin olması halinde, bu sürelerini ilgili Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına müracaatla ve belgelemek suretiyle, bu kanunun 4 ve 5 inci madde hükümlerine göre değerlendirilmesi hükmü getirilmiştir.

Belirtilen hak sahipleri söz konusu yurt dışında geçen hizmete ait borç miktarını ödeme tarihindeki Doların Türk Lirası karşılığı olarak ödeyeceklerdir.

Hak sahiplerinin Sosyal Güvenlik Kanunlarına göre ölen kişiden doğan ve yurt içinde geçen hizmeti ile ilgili olarak kendilerine ödenmiş bulunan Toptan Ödeme meblağı yukarıdaki fıkralar uyarınca borçlanılan süreleri ile yurt içinde geçen sürelerin birleştirilmesi sonucu hak kazanılan aylıklarından kesilerek tahsil edilecektir.

Geçici Madde 3. — Kanunun Geçici 3 üncü maddesi ile 2147 sayılı Kanun hükümlerinden doğan kazanılmış haklar saklı tutulmuştur.

Ayrıca, bu madde hükmü ile 2147 sayılı Kanuna göre borçlanma işlemlerini tamamlamış olanlardan, aylık bağlanması talebinde bulunmayanlar veya aylık talebinde bulunup da aylığa hak kazanmayanlar ile borçlanma işlemi henüz tamamlanmış olmayanlara, yurt dışındaki çalışma süreleri dışında kalan sürelerini de bu kanun hükümlerine göre borçlanma imkânı tanınmıştır.

Geçici Madde 4. — Kanunun Geçici 4 üncü maddesi ile 2147 sayılı Kanuna göre T. C. Emekli Sandığına borçlanan iştirakçilerin ölümü dolayısıyla geride kalan dul ve yetimlerinin aylıklarının istekleri halinde bu kanunun 7 nci maddesinde tespit edilen sistem dahilinde yükseltilebilmesi esası getirilmektedir.

Bu durumda dul ve yetim aylığı müracaat tarihini takip eden ay başından itibaren hesaplanacak yeni derece ve kademeye intibak ettirilmeyle birlikte, hesap edilecek fark miktarı dul ve yetim aylığından % 15 oranında kesilerek tasfiye edilecektir.

Yürürlükten kaldırma

Madde 12. — Bu madde ile 30.5.1978 tarihli 2147 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmaktadır.

Yürürlük

Madde 13. — Yürürlük maddesi,

Yürütme

Madde 14. — Yürütme maddesi.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Sağlık ve Sosyal İşler

Komisyonu

Esas No. : 1/623

Karar No. : 27

14.4.1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 15.11.1984 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 3, 4 Nisan 1985 tarihlerinde 24 ve 25 inci Birleşimlerinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa Kalemli ile Dışişleri Bakanlığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Bağ-Kur, T. C. Emekli Sandığı temsilcilerinin de katılmasıyla incelenip görüşüldü.

Daha önce yurda kesin dönüş yapmış olup da 2147 sayılı Kanundaki bazı eksiklikler dolayısıyla bu Kanundaki haklardan yararlanmayan vatandaşlarımızdan halen yurda kesin dönüş yapmamış ve yurt dışında çalışmakta olup ileride kesin dönüş yapacak olan bir milyona yakın vatandaşımızın sosyal güvenliklerini önemli ölçüde teminat altına alacak tasarı Komisyonumuzca da uygun bulunarak maddelerine geçilmiş, maddeler üzerinde yapılan kabul, ret ve değişikliklere ilişkin hususlar aşağıda sırasıyla gösterilmiştir.

Madde 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 2. — Tasarının 2 nci maddesinin sonundaki «ifade eder» ibaresi maddenin bütününe kapsayacak şekilde yazılarak bu redaksiyonla kabul edilmiştir.

Madde 3. — Yurda kesin dönüş yaptıktan sonra bu Kanundan yararlanmak isteyen vatandaşlarımızın hangi sosyal güvenlik kuruluşuna başvuracakları ve başvurunun usul ve müddetini düzenleyen bu madde bazı tereddütlere sebep olduğundan Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiş yeni düzenleme ile (a) ve (b) bentlerinde başvurulacak Kurumları açık olarak (c) bendinde de yurt dışından kesin dönüş yapanların özel Kanunları imkân verdiği takdirde başvuracakları Kurumu kendilerinin seçmesine imkân veren bir değişiklik yapılmış ve 3 üncü madde Komisyonumuzca değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

Madde 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 5. — Maddedeki «çalışan» ibaresi «çalışılan» şeklinde düzeltilerek madde bu redaksiyonla kabul edilmiştir.

Madde 6. — Yurda kesin dönüş yaptıktan sonra bu Kanun hükümlerinden yararlanarak kendisine bu Kanunda yazılı sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden aylık bağlattıktan sonra yeniden çalışmak üzere yurt dışına çıkanların aylıklarının kesilmesi, bu kişilerin tekrar yurda dönüşleri halinde bu sürelerini borçlanabilmesi için 6 ncı maddede Komisyonumuzda yeni bir düzenlemeye gidilmiş bu düzenleme ile sos-

yal güvenlik kuruluşlarından yurt içinde aylık bağlananlar ile bu kanundan yararlanarak aylık bağlananlar arasında farklılık yaratılmaması amaçlanmıştır. Tasarıdaki hükümlerle Komisyonumuzca eklenen hüküm (A) ve (B) bentleri altında toplanmış ve madde değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

Madde 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 10. — Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Madde 11. — Bağ-Kur sigortalısı iken yurt dışına çalışmak üzere giden sigortalı en düşük basamaktan prim öderken ayrılrsa bile yurda kesin dönüş yapıp Bağ-Kur'a bu Kanuna göre borçlanmak istediğinde Bağ-Kur'un uyguladığı en yüksek basamak tutarından daha yüksek bir meblağ karşılığında borçlanacağından ileride tahsis talebinde bulunduğu borçlanma basamağından değil Bağ-Kur'dan ayrıldığı zaman prim ödemekte olduğu basamak esas alınarak tahsis yapılacaktır. Komisyonumuz bu aksaklığı gidermek üzere yurt dışında geçen sürelerini borçlanan sigortalılara borçlandıkları süreler Bağ-Kur da geçmiş gibi nazarı itibara alınarak gelecekleri basamaklara intibaklarını sağlayacak bir madde düzenleyerek bu yeni maddeyi görüşülmekte olan tasarıya 11 inci madde olarak eklemiştir.

Madde 12. — Yukarıda yapılan değişiklik nedeniyle tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1. — Tasarının geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 2. — Tasarının geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 3. — Tasarının geçici 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Geçici Madde 4. — Tasarının geçici 4 üncü maddesinin baş kısmına «Bu kanunla yürürlükten» ibaresi eklenerek değişik bu şekliyle kabul edilmiştir.

Madde 13. — Tasarıya Komisyonumuzca eklenen madde dolayısıyla tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca 13 üncü madde olarak anyen kabul edilmiştir.

Madde 14. — Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca 14 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Mustafa Balcılar
Eskişehir

Başkanvekili
Burhan Kara
Giresun

Sözcü
Mahmut Orhon
Yozgat
(İmzada Bulunamadı)

Kâtip
Hamdi Özsoy
Afyon

Üye
Ahmet Şevket Gedik
Adana
(İmzada Bulunamadı)

Üye
Mehmet Özalp
Aydın

Üye
Nadir Pazarbaşı
Çanakkale
(İmzada Bulunamadı)

Üye
Mehmet Sedat Turan
Kayseri

Üye
Osman Nuri Akyol
Kocaeli

Üye
Talât Sargın
Tokat

Üye
Ali Rıdvan Yıldırım
Tunceli
(İmzada Bulunamadı)

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi .

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/623

Karar No. : 114

26 . 4 . 1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk edilen «Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı», önhavalesi uyarınca «Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu» tarafından değiştirilerek kabul edilen yeni metni ve raporu Komisyonumuzun 25.4.1985 tarihinde yaptığı 65 inci birleşimde ilgili Hükümet temsilcilerinin iştiraki ile görüşüldü.

Bilindiği gibi 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun ile yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının, dışarıdaki çalışmalarının sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi öngörülmekteydi. Ancak, gerekçede söz konusu bu Kanunun, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın hizmetlerinin değerlendirilmesinde yeterli olmadığı ve özellikle Batı Avrupa ülkeleri ile Orta - Doğu'da İslam ülkelerinde çalışan işçilerimizin, yurt dışında geçen hizmetlerinin sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilmesi için yeni hükümlere ihtiyaç duyulduğu gerekçesi ile bu tasarının getirildiği ifade edilmektedir.

Yapılan görüşmede söz alan üyeler; tasarı ile getirilen hususları yerinde bulduklarını ve benimsediklerini belirtmişler, ancak, söz konusu sosyal kurumların bugün içinde bulunduğu mali sıkıntılara değinerek, tasarı ile kurumlara yeni mali külfet yüklenip yüklenmediğini sormuşlardır. Hükümet temsilcisi ise yaptığı açıklamada; tasarının temelini, Anayasamızın 62 nci maddesinde yer alan «Devlet yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının kültürel ihtiyaçları ve sosyal güvenliklerinin sağlanması için yurda dönüşlerinde gereken tedbirleri alır» hükmünün teşkil ettiğini, kanun tasarısı ile getirilmek istenen sistemle, yurt dışında çalışan işçilerimizin hizmet sürelerinin hesaplanmasında hem sosyal güvenlik kurumlarına hem de işçilere kolaylık sağlanacağı gibi anılan kurumlara da hiçbir mali külfet yüklenmediğini ifade etmiştir. Daha sonra, tasarı ve gerekçesi Komisyonca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 1 inci maddesi redaksiyona tabi tutularak «.. ödenmemiş olmak şartıyla..» ibaresi «.. ödenmemiş olması..» şeklinde değiştirilmiş, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nci maddeleri ile geçici 1, 2, 3 ve 4 üncü maddeleri ve kaldırılan hükümlerle ilgili 13 üncü maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 14 ve 15 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Metin Emiroğlu</i> Malatya	Sözcü <i>Alaattin Fırat</i> Muş	<i>Ahmet Akgün Albayrak</i> Adana
<i>A. Sırrı Özbek</i> Adıyaman	Sururi Baykal Ankara (İmzada bulunamadı)	<i>Nabi Sabuncu</i> Aydın
<i>M. Fenni İslimyeli</i> Balıkesir Tasarının 4 üncü maddesine muhalifim.	<i>Ahmet Şamil Kazakoğlu</i> Bolu	<i>İlhan Aşkın</i> Bursa
<i>C. Tayyar Sadıklar</i> Çanakkale (İmzada bulunamadı)	<i>Ünal Akkaya</i> Çorum	<i>Ahmet Sarp</i> Diyarbakır
<i>İsmail Dayı</i> Balıkesir	<i>Metin Yaman</i> Erzincan	<i>Togay Gemalmaz</i> Erzurum
<i>Mustafa Rifki Yaylalı</i> Erzurum	<i>M. Hayri Osmanlıoğlu</i> Gaziantep	<i>İbrahim Fevzi Yaman</i> Isparta
<i>Cengiz Tuncer</i> Kayseri	<i>Erol Ağagil</i> Kırklareli	<i>Mehmet Budak</i> Kırşehir
<i>Ayhan Fırat</i> Malatya	<i>Haydar Özalp</i> Niğde	<i>Fehmi Memişoğlu</i> Rize
Enver Özcan Tokat (İmzada bulunamadı)	Ferit Melen Van (İmzada bulunamadı)	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarının yurt dışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri, bu çalışma süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ve yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, ikinci maddede belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim, kesenek ve karşılık ödenmemiş olmak şartıyla ve istekleri halinde bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir.

Tanımlar

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen :

- a) Sosyal güvenlik kuruluşları, T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu (Bağ - Kur), ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine tabi sandıkları,
- b) Sosyal güvenlik kanunları, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkındaki Kanunu ile bu kanunlara ait ek ve değişiklikleri,
- c) Sürelerin değerlendirilmesi, Türk vatandaşlığını haiz olanların 1 inci maddede belirtilen sürelerinin istekleri halinde değerlendirilmesini,
- d) Dolar, Amerika Birleşik Devletleri para birimini, ifade eder.

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt
Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri
Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun
Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tanımlar

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen :

a) Sosyal güvenlik kuruluşları; T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu (BAĞ - KUR) ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesine tabi sandıkları,

b) Sosyal Güvenlik Kanunları, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkındaki Kanun ile bu kanunlara ait ek ve değişiklikleri,

c) Sürelerin Değerlendirilmesi; Türk vatandaşlığını haiz olanların 1 inci maddede belirtilen sürelerinin istekleri halinde değerlendirilmesini,

d) Dolar; Amerika Birleşik Devletleri para birimini, ifade eder.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ

**Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt
Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri
Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun
Tasarısı**

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarının yurt dışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri, bu çalışma süreleri arasında veya sonunda herbirinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ve yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, 2 nci maddede belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim, kesenek ve karşılık ödenmemiş olması ve istekleri halinde bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir.

Tanımlar

MADDE 2. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Başvurulacak kuruluşlar

MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında bulunanlar;

Prim, kesenek ve karşılık ödemek suretiyle sigortalı veya iştirakçisi olduğu en son sosyal güvenlik kuruluşuna;

Sosyal güvenlik kuruluşlarından hiçbirine tabi bulunmaması halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna;

a) Yazılı istekte bulunmak,

b) Yurt dışında geçen sürelerinin tamamını veya dilediği kadarını döviz olarak borçlanıp ödemek şartıyla ilgili sosyal güvenlik kanunlarındaki esaslar dahilinde değerlendirilebilirler.

Yurda kesin dönüş yapmış olanların, borçlanmayla ilgili yazılı isteklerini sosyal güvenlik kurumuna kesin dönüş tarihlerinden itibaren en geç 2 yıl içinde yapmaları gerekir.

Yurt dışında çalışmakta iken veya yurda kesin dönüş yaptıktan sonra 2 yıllık müracaat süresi içerisinde ölenlerin hak sahipleri de ölüm tarihinden itibaren 2 yıllık süre içerisinde ilgili sosyal güvenlik kurumuna müracaat etmek suretiyle bu Kanunla getirilen haklardan yararlanırlar.

Döviz ile değerlendirme

MADDE 4. — Sosyal güvenlik kuruluşlarınca döviz ile değerlendirilecek sürelerin her bir günü için tahakkuk ettirilecek prim, kesenek ve karşılık borcu tutarı bir dolardır. Dövizin cinsi ve miktarı Bakanlar Kurulu Kararı ile değiştirilebilir. Değişen miktar, tahakkuk ettirilmiş borçlarının tamamını ödemiş olanların bakiye borç sürelerine de uygulanır.

Ancak, T.C. Emekli Sandığına yapılacak borçlanmalarda ilgililerin Türkiye'den ayrılmadan önce, Sandığa tabi hizmetlerinden en son bıraktıkları ve öğrenim durumları itibariyle alacakları derece ve kademelerine her ay için borçlanacakları sürenin tamamı eklenmek suretiyle bulunacak sürenin her yılı bir kademe, her üç yılı bir derece sayılmak ve öğrenim durumları itibariyle 657 sayılı Kanunun değişik 36 ncı maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece ve kademe ile Sandığa müracaat tarihindeki katsayı, gösterge ve kesenek karşılık oranları esas tutulmak suretiyle bulunacak Türk parası karşılığı dolar tespit edilir.

T.C. Emekli Sandığına tabi görevden ayrıldıktan sonra emeklilik keseneklerini almak, toptan ödeme yapılmak veya hak kazandıkları toptan ödeme kesenekleri zaman aşımına uğramak suretiyle hizmetleri tasfiye edilenler, geçen sürelerini, aldıkları paraları aldıkları tarihten yatıracakları tarihe kadar hesaplanacak % 5 faizi ile birlikte, toptan ödemeleri veya kesenekleri zamanaşımına uğramış bulunanların zamanaşımına uğrayan paraları faizsiz olarak toptan ve defaten ödemeleri şartıyla T.C. Emekli Sandığına borçlanabilirler.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Başvurulacak kuruluşlar

MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yurt dışında bulunanlardan kesin dönüş yapanlar, kesin dönüş tarihinden itibaren;

a) Sosyal güvenlik kuruluşlarından hiç birine tabi bulunmamaları halinde, Sosyal Sigortalar Kurumuna,

b) Ev kadınları Bağ - Kur'a

c) Prim, kesenek ve karşılık ödediği sosyal güvenlik kuruluşuna,

Yazılı istekte bulunmak ve yurt dışında geçen sürelerin tamamını veya dilediği kadarını döviz olarak ödemek şartıyla borçlanabilir. Borçlanılan süreler ilgili sosyal güvenlik kanunlarındaki esaslar dahilinde değerlendirilir.

Yurda kesin dönüş yapmış olanların borçlanmayla ilgili yazılı isteklerini sosyal güvenlik kurumuna kesin dönüş tarihinden itibaren en geç 2 yıl içinde yapmaları gerekir.

Yurt dışında çalışmakta iken veya yurda kesin dönüş yaptıktan sonra iki yıllık müracaat içerisinde ölenlerin hak sahipleri de ölüm tarihinden itibaren iki yıllık süre içerisinde ilgili sosyal güvenlik kurumuna müracaat etmek suretiyle bu Kanunla getirilen haklardan yararlanırlar.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Başvurulacak kuruluşlar

MADDE 3. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Döviz ile değerlendirme

MADDE 4. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İstek sahipleri, tahakkuk ettirilen döviz borçlarını T.C. Merkez Bankasına veya yetkili bankalara satmak, karşılığı Türk parasının borçlanma işlemini yürüten sosyal güvenlik kuruluşuna intikali hususunda bankaya talimat vermek, döviz alım bordrosunun bir nüshasını sosyal güvenlik kuruluşuna ibraz etmek suretiyle mükellefiyetini yerine getirmiş olurlar.

İstek sahiplerinin, dolar dışında ödemek istediği döviz tutarı, T.C. Merkez Bankası veya yetkili bankalarca, dolara göre çapraz kur uygulamak suretiyle satın alınır.

Süre tespiti ve sigortalılığın başlangıcı

MADDE 5. — Yurt dışındaki çalışan sürelerinin tespitinde, bunu belirten ve istek sahibinin ibraz edeceği ispatlayıcı belgelerin, ev kadınlarının ise, pasaportundaki kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır, bu tespit 1 yıl 360 gün 1 ay 30 gün hesaplanır.

Sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetleri olanların, borçlandıkları gün sayısı, prim ödeme gün sayıları ile fiili hizmetlerine katılır. Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler borçlanılmış ise, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi hizmeti bulunmayan istek sahiplerinin sigortalılıklarının başlangıç tarihi, borçlarını tamamen ödedikleri tarihten borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülen tarihtir.

Aylık tahsisi ve aylığın başlama tarihi

MADDE 6. — Bu Kanuna göre değerlendirilen süreler istinaden aylık tahsisi yapılabilmesi için;

- a) Yurda kesin dönülmüş olması,
- b) Tahakkuk ettirilen döviz borcunun tamamının ödenmiş olması,
- c) Döviz borcunun tamamının ödenmesinden sonra yazılı istekte bulunulması,

Şarttır.

Yukarıdaki şartları yerine getirenlerden tahsise hak kazananların aylıkları, yazılı istek tarihini takip eden aybaşından itibaren başlatılmak üzere ilgili sosyal güvenlik kurumu kanunu hükümlerine göre bağlanır.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Süre tespiti ve sigortalılığın başlangıcı

Süre tespiti ve sigortalılığın başlangıcı

MADDE 5. — Yurt dışındaki çalışılan sürelerinin tespitinde, bunu belirten ve istek sahibinin ibraz edeceği ispatlayıcı belgelerin, ev kadınlarının ise, pasaportundaki kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır, bu tespitte 1 yıl 360 gün 1 ay 30 gün hesaplanır.

MADDE 5. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetleri olanların, borçlandıkları gün sayısı, prim ödeme gün sayıları ile fiili hizmetlerine katılır. Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler borçlanılmış ise, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi hizmeti bulunmayan istek sahiplerinin sigortalılıklarının başlangıç tarihi, borçlarını tamamen ödedikleri tarihten borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülen tarihtir.

Aylık tahsisi ve aylığın başlama tarihi

Aylık tahsisi ve aylığın başlama tarihi

MADDE 6. — A) Bu Kanuna göre değerlendirilen sürelere istinaden aylık tahsisi yapılabilmesi için;

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

- a) Yurda kesin dönülmüş olması,
 - b) Tahakkuk ettirilen döviz borcunun tamamının ödenmiş olması,
 - c) Döviz borcunun tamamının ödenmesinden sonra yazılı istekte bulunulması,
- şarttır.

Yukarıdaki şartları yerine getirenlerden tahsise hak kazananların aylıkları, yazılı istek tarihini takip eden ay başından itibaren başlatılmak üzere ilgili sosyal güvenlik kurumu kanunu hükümlerine göre bağlanır.

B) Bu kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlardan tekrar yurt dışında çalışmaya başlayanların çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ay başından itibaren aylıkları kesilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

T.C. Emekli Sandığına bağlanacak aylığa ait esaslar

MADDE 7. — T.C. Emekli Sandığına bağlanacak aylıklarda, ilgililerin Türkiye'den ayrılmadan önce Sandığa tabi hizmetlerinde en son bıraktıkları derece ve kademelerindeki kıdemlerine, öğrenimleri itibariyle girebilecekleri derece ve kademe daha yüksekse bu derece ve kademeye göre borçlanacakları sürenin tamamı eklenmek suretiyle bulunan sürenin her yılı bir kademe, her üç yılı bir derece sayılmak ve öğrenim durumları itibariyle 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesinde belirlenen yükseltilen dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece ve kademeleri ile Sandığa müracaat tarihindeki katsayı ve gösterge esas tutulur.

Bu Kanundan yararlanmayacaklar

MADDE 8. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra, 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun ve sosyal güvenlik kanunlarına göre kendilerine veya hak sahiplerine aylık bağlanmış olanlar ile aylık bağlanması için müracaat edip de aylığa hak kazanmış durumda bulunanlar bu Kanundan yararlanamazlar.

Kısmi aylıklar

MADDE 9. — Sosyal güvenlik sözleşmeleri uygulanmak suretiyle sosyal güvenlik kanunlarına göre kendilerine veya hak sahiplerine kısmi aylık bağlanmış olanlar, talep ettikleri takdirde, 4 üncü madde hükmüne göre tahakkuk ettirilen borçlarını tamamen ödemeleri şartıyla kısmi aylıkları, borçlarını ödedikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren tam aylığa çevrilir. Bu uygulamada borç miktarının tahakkukunda sözleşme akdedilen ülkenin sigorta kurumlarınınca gönderilmiş olan hizmet cetvelindeki, tam aylığa yeterli olan gün sayıları nazara alınır.

Ancak, istekleri halinde sigortalı veya hak sahipleri, hizmet cetvelindeki gün sayılarının tamamını da borçlanabilirler.

Sosyal güvenlik sözleşmeleri ile transferi sağlanan primlerin iadesi

MADDE 10. — Türk vatandaşları hesabına yabancı ülkelerdeki sosyal güvenlik kurumlarına yatırılmış bulunan primlerin, ülkelerarası anlaşmalarla Türkiye'ye transferlerinin sağlanması halinde;

a) Transfer olunan primlere ilişkin sürelerin tamamını bu Kanuna göre borçlanarak, tahakkuk ettirilen döviz borcunu da ödemiş olanlara, transfer olunan primlerin tamamı,

b) Transfer olunan primlere ilişkin sürelerin bir kısmını bu Kanuna göre borçlanarak tahakkuk ettirilen döviz borcunu da ödemiş olanlara, transfer olunan primlerin borçlandıkları süreye isabet eden orandaki miktarı,

Transfer tarihindeki cari kur üzerinden Türk Lirası karşılığı olarak ilgili sosyal güvenlik kuruluşunca sigortalıya, hak sahiplerine veya mirasçılara iade edilir.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

Bunlardan yeniden kesin dönüş yapanların, bu hizmetlerini 4 üncü madde hükümleri gereğince borçlanmaları şartıyla aylıkları bu süreler de dikkate alınarak yeniden hesaplanır. Bu borçlanmayı yapmayanların eski aylıkları yurda kesin dönüş tarihini takip eden ay başından itibaren müracaatları üzerine tekrar ödenmeye başlanır.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

T.C. Emekli Sandığına bağlanacak aylığa ait esaslar

MADDE 7. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bu Kanundan yararlanamayacaklar

MADDE 8. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kısmi aylıklar

MADDE 9. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Sosyal güvenlik sözleşmeleri ile transferi sağlanan primlerin iadesi

MADDE 10. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yönetmelik

MADDE 11. — Bu Kanunun uygulanması ile ilgili esaslar Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca üç ay içinde müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurda dönmüş olmakla birlikte, 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre hizmet sürelerini değerlendirmemiş olanlar;

a) Prim, kesenek ve karşılık ödemek suretiyle sigortalı veya iştirakçisi olduğu sosyal güvenlik kuruluşuna;

b) Sosyal güvenlik kuruluşlarından hiçbirine tabi bulunmamaları halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna; Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok iki yıl içinde yazılı istekte bulunmak, Yurt dışında geçen sürelerinin tamamını veya dilediği kadarını, 4 üncü madde hükümlerine göre tahakkuk ettirilecek borç miktarını ödeme tarihindeki doların, Türk Lirası karşılığı esas ile ödemek, Suretiyle, değerlendirebilirler.

GEÇİCİ MADDE 2. — 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun hükümleri ile bu Kanun hükümlerinden yararlanmadan ölenlerin hizmet yetersizliği sebebi ile sosyal güvenlik kanunlarına göre aylık tahsis yapılmayan hak sahipleri, ilgili sosyal güvenlik kuruluşlarına müracaatları halinde ölen kimsenin yurt dışında geçen ve aylık bağlanmasına yeterli olan sürelerini belgelemek şartı ile 4 ve 5 inci madde hükümlerindeki esaslara göre borçlanmak ve borçlarının tamamını ödemek suretiyle değerlendirebilirler.

Ancak, 4 üncü madde hükümlerine göre tahakkuk ettirilen borç miktarı, ödeme tarihindeki doların Türk Lirası karşılığı esas alınarak hesap ve tahsil edilir.

Yukarıdaki fıkra hükümlerinden yararlanmakla birlikte sigortalı veya iştirakçinin ölümünden dolayı ve hizmet yetersizliği sebebiyle kendilerine ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre toptan ödeme yapılmış bulunan hak sahipleri, ölenin bu hizmetleri ile birlikte aylığa hak kazanmaları halinde, toptan ödeme olarak kendilerine ödenen meblağ, bağlanan aylıklardan 1/4 oranında mahsup edilerek tahsil edilir.

Bu madde hükmüne göre aylığa hak kazananlara borçlarını ödedikten sonra ilgili sosyal güvenlik kurumuna yapacakları yazılı istek tarihlerini takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre kazanılmış hak saklıdır.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre borçlanma isteğinde bulunanlardan işlemleri tamamlanmamış olanların, bu işlemleri sonuçlandırılıncaya kadar, haklarında 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre borçlanma işlemleri tamamlanmış olanlardan, aylık bağlanması talebinde bulunmayanlar veya aylık bağlanması talebinde bulunup da aylığa hak kazanamayanlar ile borçlanma işlemleri henüz tamamlanmamış olanlar, istekleri halinde bu Kanunun hükümlerinden yararlanabilirler.

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

MADDE 11. — 1479 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunan ve bu Kanuna göre yurt dışında geçen çalışma sürelerini Bağ - Kur'a borçlananların borçlandıkları süreler, Bağ - Kur'dan ayrıldıkları son basamak üzerinden, talebe bakılmaksızın basamak intibakından değerlendirilir.

Ancak 1479 sayılı Kanunun değişik 51 inci maddesinin dördüncü fıkrası ile 52 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanmaz.

MADDE 12. — Tasarının 11 inci maddesi Komisyonumuzca 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının geçici 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Tasarının geçici 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

MADDE 11. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yönetmelik

MADDE 12. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Geçici 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Geçici 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 4. — Kaldırılan 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun gereğince T.C. Emekli Sandığına borçlananlardan, Sandıkça emekli aylığı bağlanmış olanların kendileri, dul ve yetim aylığı bağlananların dul ve yetimleri tarafından müracaat edilerek, borçlanmaları bu Kanunun 4 üncü maddesi gereğince müracaat tarihindeki tutara çıkartılır. Aradaki fark kendilerine ödenen emekli, dul ve yetim aylıklarının % 15'i oranında kesilir. Aylıkları da borçlandıkları süreler gözönüne alınarak 7 nci madde gereğince yükseltilen derece ve kademe üzerinden ve müracaat tarihini takibeden aybaşından itibaren yükseltir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 12. — 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 13. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
T. Özal

8 . 11 . 1984

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
S. N. Türel

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
İ. Özdağlar

Devlet Bakanı
A. Karaevli

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı
Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı V.
M. N. Eldem

Dışişleri Bakanı
V. Halefoğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. V. Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
C. Büyükbaş

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşcıoğlu

(Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunun Kabul Ettiği
Metin)

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun gereğince T.C. Emekli Sandığına borçlananlardan, sandıkça emekli aylığı bağlanmış olanların kendileri, dul ve yetim aylığı bağlananların dul ve yetimleri tarafından müracaat edilerek, borçlanmaları bu Kanunun 4 üncü maddesi gereğince müracaat tarihindeki tutara çıkartılır. Aradaki fark kendilerine ödenen emekli, dul ve yetim aylıklarının % 15'i oranında kesilir. Aylıkları da borçlandıkları süreler göz önüne alınarak 7 nci madde gereğince yükselebilecekleri derece ve kademe üzerinden ve müracaat tarihini takibeden aybaşından itibaren yükseltilir.

MADDE 13. — Tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca 13 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca 14 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca 15 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

GEÇİCİ MADDE 4. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin Geçici 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 13. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 14. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 15. — Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu metninin 15 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

